

59 | 14
aukción | tétel

PATKÓ KÁROLY (1895-1941)

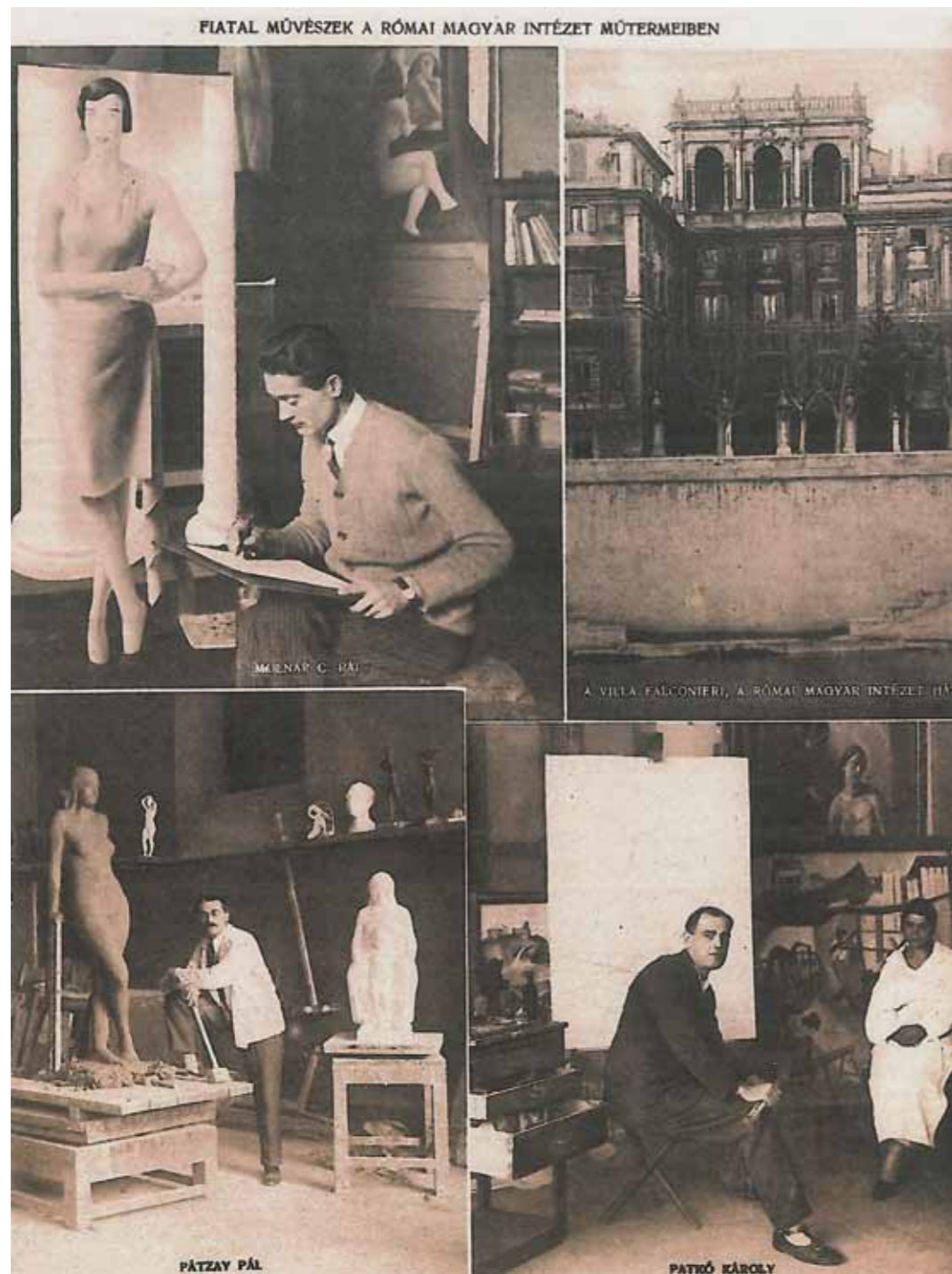
Hajóácsok, 1929

Tempera, olaj, vászon, 51x60,5 cm
Jelezve balra lent: Patkó 29.
Vakrámán: Dr. Jajczay János

Kezdő ár: 4 800 000 Ft / 14 769 EUR
Becsérték: 8 000 000 – 10 000 000 Ft
Estimated value: 24 615 – 30 769 EUR

Patkó

1. A Római Magyar Akadémia műtermében. Patkó Károly és modellje a *Hajóácsok* c. festmény előtt, 1930.

Az olasz élet megannyi sajátossága

Az „olasz élet megannyi sajátossága”

Patkó Károly 1928-1931 között volt a Római Magyar Akadémia hallgatója. Az ösztöndíjasok Gerevich Tibor által kiválasztott első évfolyamába Aba-Novák Vilmos ajánlotta Patkót, rajtuk kívül többek közt Szőnyi István, Kontuly Béla, Molnár C. Pál és Pátzay Pál volt ekkor a római Collegium Hungaricum lakója. Ösztöndíjas éveik alatt Patkó és Aba-Novák bejárták Róma környékét és az olasz félszigetet. A számára legérdekesebb részleteket, festői motívumokat

Patkó a helyszínen ceruza- és tusrajzokon, akvarelleken rögzítette, majd műtermében dolgozta ki a végső kompozíciót.

Műveit az „olasz élet megannyi sajátossága, a hajóácsok munkája, a téglagyár mozgalmassága, a bárkajavítás, az agyagszállítás, a bárkavontatás, a mosónők, az akrobaták dinamikus ritmusai ihlették” – írta Lázár Béla Patkó 1932-es, Ernst Múzeumbeli kiállítási katalógusában.

2. A Palazzo Falconieri a Via Giulianán

3. „Römizés a műtermünkben”.
Fotó: Kontuly Béla hagyatéka

4. „Húshagyo kedd a palazzinában”.
Fotó: Kontuly Béla hagyatéka

5. „Hamvazószerdai hangulat”.
Fotó: Kontuly Béla hagyatéka

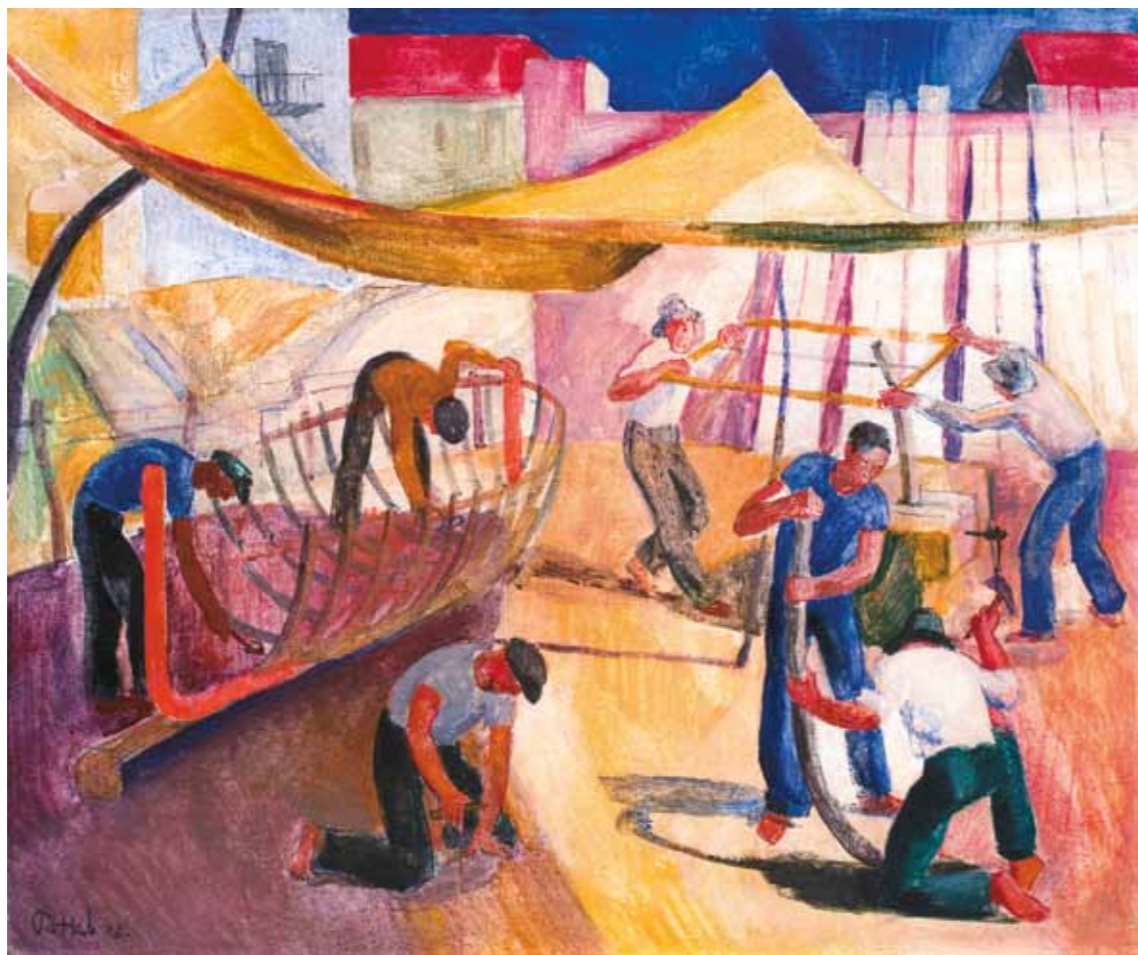

6. Ösztöndíjasok egy születésnapjára.
Fotó: Kontuly Béla hagyatéka

7. „Műtermünk sarka”.
Fotó: Kontuly Béla hagyatéka

8. Patkó Károly: Hajóácsok, 1929

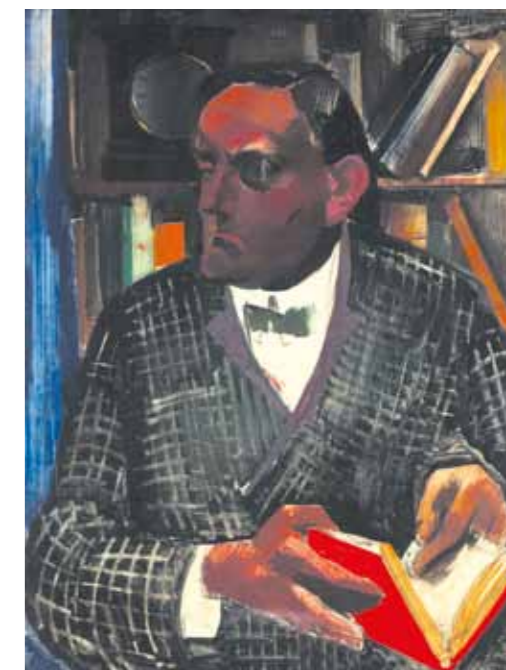
9. Patkó Károly: Hajóácsok, 1930 magántulajdon

Dr. Jajczay János

A vakrámán található felirat szerint a festmény egykor dr. Jajczay János művészettörténész, egyház-történész tulajdonában állhatott.

Jajczay a húszas években a berlini filmgyár művészettörténeli szakértőjeként tevékenykedett, majd 1929-ben ő is a római Magyar Intézet ösztöndíjas hallgatója volt,

itt került közelebbi kapcsolatba Patkóval és Aba-Novákkal, akikhez életük végéig baráti viszony fűzte. Barátságuknak Aba-Novák egy portréval állított emléket.

10. Aba-Novák Vilmos: Dr. Jajczay János arcképe, 1930-1931, magántulajdon

Változatok

Patkó számos előképet, színtanulmányt festett egy-egy nagyobb műve előtt. A *Hajóácsok* annak a sorozatnak egy fontos állomása, melyen a művész az olasz halászok, hajóépítők, kikötői munkások mindennapjait riportszerű pontossággal ábrázolja. A festmény a római évek egyik legfontosabb alkotása, több változatban is ismerjük. A Kieselbach-gyűjteményben található monumentális kompozíció mellett egy kisebb méretű is készült, melynek fekete-fehér reprodukcióját a Magyar Nemzeti Galéria fotótára őrzi. A három festményen tökéletesen nyomon követhető Patkó alkotói módszere, alaposága

és lelkiismeretessége, amellyel dolgozott. Jelen festményünket még 1929-ben készítette és a tempera mellett helyenként olajat is használt, míg az egy évvel későbbi, nagyméretű változat már kizárólag temperával készült. Ahogy Jajczay is megfogalmazta: „A művészettechnikai dolgokban mindennek lelkiismeretesen utánajárt. Vásznaít, falemezeit maga alapozza, karcairól levonatot saját gépén készít. Egész különös módon irtózik a tubustól, a festéket maga állítja össze: mozsárban dörzsöli a színes port, olajokkal kísérletezik, emulziókat állít elő. A tempera-festéssel – és ezt szögezzük le – nálunk ő próbálkozik először és

ennek használatára festőbarátjait ő tanítja meg. A temperával való laborálása az egész magyar festészetre jelentős hatással volt.”¹

A most felbukkant *Hajóácsok* tökéletes példája annak, hogyan alakult át Patkó művészete az olasz élmények hatására, hogyan tért át a temperára és mely festői témák foglalkoztatták leginkább. Kirobbanó, vidám, élénk színeket használ mindhárom változaton, az itt látható képen viszont bátrabban, játékosan használja az erős piros színt a kontúrozáshoz.

A végső kompozíciók tökéletességével, szigorú precizitásával szemben magán hordozza azt a bájt és felszabadultságot, melyet Patkó csak a kisebb méretű előképek festése során engedett meg magának.

KELEN ANNA

¹ Jajczay János: Patkó Károly. Szépművészet, 1941. 6.